

Věc: Hodnocení postgraduálního studenta školitelem

Postgraduální student: **MUDr. Michal Raszka**

Školitel: doc. MUDr. Ján Praško, CSc.

Téma: Disociace u obsedantně kompulzivní poruchy

MUDr. Michal Raszka je postgraduálním studentem Psychiatrickém centru Praha, na 3. lékařské fakultě University Karlovy. Během svého postgraduálního studia splnil potřebné zkoušky, systematicky a samostatně pracoval na své disertační práci a publikoval jako autor či spoluautor řadu článků se svými výzkumnými daty v recenzovaných časopisech, včetně časopisů s IF. Své výsledky opakovaně konzultoval v plodných diskuzích se školitelem i dalšími výzkumnými pracovníky. Po celou dobu také přednášel studentům medicíny, jak v českém jazyce, tak anglicky. Studenti opakovaně v evaluaci potvrzovali jeho kompetenci dobrého učitele. V postgraduální výuce a vytváření disertační práce projevil přemýšlivost, samostatnost, erudici, skromnost a poctivost.

Posudek disertační práce:

MUDr. Michal Raszka předkládá k disertaci svojí původní práci „**Disociace: fenomenologie, patofyziologie a její vztah k obsedantně-kompulzivní poruše**“. Jedná se o přehled poznatků a vlastní výzkum, který byl proveden na velké skupině pacientů trpících obsedantně kompulzivní poruchou a rozsáhlém souboru zdravých kontrol.

Autor výzkumně zpracovává závažné téma, které v naší psychiatrii dosud zpracováno nebylo a i ve světovém odborném písemnictví není zpracováno dostatečně. Disociace jako fenomén, který se týká většiny psychiatrických poruch a může znamenat zvýšenou resistenci k léčbě se zkoumá významněji teprve v posledních 10 letech. Zmapováním míry disociace obsedantně kompulzivní poruchy je téma velmi nové a stojící proti paradigmatu klasického psychiatrického a psychodynamického pohledu, kdy disociativní fenomény (související zejména s hysterií) byly pokládány za protipól anankastických fenoménů, typických pro obsedantně kompulzivní poruchu. Překvapivé je zjištění, že pacienti s obsedantně kompulzivní poruchou významně disociují a disociace je vyšší, než u kontrolních osob. Autor však nejen popsal vyšší míru disociace u pacientů s OCD, ale pustil se do rozsáhlého bádání o tom, jak souvisí symptomatologie OCD s disociací, s kognitivní dysfunkcí, s osobnostními rysy a neurofyziologií mozku.

Disertační práce je logicky uspořádána do osmi částí. První část se zabývá disociací jako fenoménem, od historického vývoje pojmu, přes diagnostické hodnocení až po disociativní fenomény u různých psychických poruch, neurobiologii disociace a disociaci z hlediska elektroencefalografie. Tato část je uspořádána jako přehled o tom, co je na tomto poli známo a informace, které přináší, jsou pro čtenáře nové a objevné svoji syntézou a nadhledem. Je vidět, že autor je schopen logicky uspořádat a propojit i informace natolik vzdálené, jako je elektroencefalografie a psychologie osobnosti. Druhá část práce se pak přehledně zabývá obsedantně kompulzivní poruchou. Je opět pojatá jako stručný přehled nejdůležitějších poznatků, které jsou relevantní k tématu práce. Zvláštní část je věnována neurobiologii OCD, která předjímá další syntetickou část, která pojednává o disociaci u obsedantně kompulzivní poruchy. V této části autor postupně propojuje jednotlivé psychologické, neurokognitivní a neurobiologické nálezy do koherentního pohledu na to, co se s pacienty s OCD na různých úrovních psychologické i biologické organizace děje. Obě tyto části jsou uspořádány jasně, přehledně, dostatečně bohatě a přitom střídavě a stručně. Je vidět, že autor se v tématu výborně orientuje, vybírá nejdůležitější a nejnosnější podněty, logicky je organizuje a propojuje do souvislostí ústících do vlastních výzkumných otázek.

Experimentální část práce logicky začíná cíli a pracovními hypotézami, pokračuje metodikou jednotlivých částí studie. Ve vlastní práci je téma nahlíženo z několika aspektů, které pak autor syntetizuje. V první průřezové studii hodnotí míru disociace, psychopatologii, kognitivní funkce, temperament a charakter a hodnotí jejich vzájemnou provázanost respektive nezávislost. Ukazuje, že míra disociace souvisí spíše s mírou úzkosti, případně deprese, než s vlastní obsedantně kompulzivní symptomatologií. Další průřezové studie se týká nálezů EEG, souvislosti diskonekce mezi jednotlivými oblastmi mozku a mírou disociace. V další části – prospektivní studii, pak hodnotí vliv

disociace, osobnostních rysů a psychopatologie na efektivitu standardního přístupu k léčbě. Všechny části experimentálního bloku jsou zpracovány účelně, jasně a přehledně. Statistický způsob zpracování výsledků odpovídá typu a struktuře nasbíraných dat a dále poukazuje na samozřejmou vědeckou erudici autora.

V diskusní části autor interpretuje svoje nálezy a ukazuje na jejich souvislosti, porovnává je s nálezy jiných výzkumných skupin, interpretuje shodu i rozdíly a hledá jejich možné důvody. Nálezy interpretuje věcně a přiměřeně, poctivě také ukazuje na omezení studie, eventuální možnosti dalšího pokračování. Navazují stručné závěry a přílohy se souhrnem literatury.

Předností předložené práce je schopnost MUDr. Michala Raszky uspořádat a sdělit velké množství fakt a poznatků a učinit zřetelný jejich význam a vztah k psychiatrické praxi. Autor dokumentuje zcela přesvědčivě své výzkumné schopnosti, erudici a porozumění předmětu i velkou praktickou zkušenost. Za silnou stránku práce lze považovat také schopnost syntetického, nesektářského přístupu k oblasti, která se snadno stává kolbištěm na kterém se střetávají protikladné názory na vznik psychických poruch.

Mezi slabiny knihy lze počítat občasnou slohovou neobratnost, kdy má autor tendenci tvořit dlouhá souvětí, jejichž čtení vyžaduje po čtenáři, aby se v textu vracel. Naštěstí těchto stylistických nešikovností není moc. Rovněž by se hodilo sjednotit velikost tabulek, aby ladily se zbytkem textu. Přes tyto drobné, spíše technické nedostatky, které lze snadno napravit, představuje tato publikace vysoce kvalitní práci, který se může sloužit jako bohatý zdroj informací i jako inspirace pro klinické psychiatry i výzkumníky.

Vlastní práce autora svědčí o poctivosti, péči, nadhledu, důkladnosti, bohaté medicínské a psychiatrické dovednosti. Je nadmíru zřejmé, že autor je způsobit kreativně bádát v oboru svého zájmu. Umí využívat současné a náročné postupy pro kladení smysluplných otázek a je po vědecké stránce kompetentní nalézt na ně odpovědi.

Při vlastní obhajobě disertační práce bych se rád MUDr. Michala Raszky zeptal na několik **otázek**:

1. Co si autor myslí o vlivu ranních zážitků a výchovy na vytváření disociativních fenoménů?
2. Jakou má představu o vlivu časných zážitků a stresu na neurobiologické proměnné?
3. Může míra disociace souviset se vzděláním, inteligencí nebo kulturou?

Závěr:

Posuzovaná disertační práce představuje výsledky autorovy práce jak na poli klinickém, tak na poli výzkumném. Je zpracována důkladně, systematicky a srozumitelně s důrazem na vědeckost a předložení výzkumem podložených poznatků. Zároveň je dílo vzorně zpracováno i z hlediska didaktického s přehledným členěním, srozumitelným výkladem s jasnými formulacemi, včetně účelných graficky odlišených tabulek. Současně se v ní odráží bohatá klinická zkušenost autora jak v oblasti diagnostiky tak terapie duševních poruch. Ukazuje, že autor má v dané oblasti rozsáhlé znalosti a že tyto své znalosti dokáže přehledně a srozumitelně prezentovat. Doporučuji disertační práci MUDr. Michala Raszky k přijetí. Předložená práce je svědectvím o tom, že autor je díky šíři svého rozhledu, soustavnosti zájmu, i erudovanosti v přístupu k bádání plně kvalifikován k získání titulu PhD.

V Olomouci 16. května 2010

doc. MUDr. Ján Praško, CSc.

Klinika psychiatrie

Lékařská fakulta University Palackého

Fakultní nemocnice Olomouc

